

עין חיים, רבי חיים ויטאל ז"ל

היכל א מן שבעה היכלות, והוא היכל אדם קדמון, ובהיכל זה יש שבעה שערים: השער הראשון: דרוש עגולים ויושר

המשיך מן אור א"ס קו א' ישר מן האור העגול שלו
מלמעלה למטה ומשתלשל ויורד תוך החלל ההוא כזה:



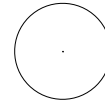
וראש העליון של הקו נמשך מן הא"ס עצמו ונוגע בו. אמנם סיום הקו הזה למטה בסופו אינו נוגע באור א"ס ודרך הקו הזה נמשך ונתפשט אור א"ס למטה. ובמקום החלל ההוא האציל וברא ויצר ועשה כל העולמות כולם וקו זה כעין צנור דק א' אשר בו מתפשט ונמשך מימי אור העליון של א"ס אל העולמות אשר במקום האויר והחלל ההוא. ונבאר עתה קצת ענין חקירת המקובלים לדעת איך יש ראש תוך סוף בספירות הנ"ל. אמנם בהיות כי הקו ההוא ראשו נוגע באור א"ס מצד העליון וסופו אינו נמשך למטה עד מקום אור הא"ס הסובב תחת העולמות ואינו דבוק בו לכן אז יצדק בו ראש וסוף כי אם דרך ב' הקצוות היה מקבל שפע הא"ס היו ב' הקצוות בחי' ראשים שוים זה לזה ולא היה אז בחי' מעלה ומטה. וכן אם היה הא"ס נמשך מכל סביבות צדדי המקום החלל ההוא לא היה לא מעלה ולא מטה לא פנים ולא אחור לא מזרח ולא מערב וצפון ודרום אך בהיות אור א"ס נמשך דרך קו א' וצינור דק בלבד יצדק בו מעלה ומטה פנים ואחור מזרח ומערב וכמ"ש בע"ה בענף זה בכלל דברינו:...

שער א ענף ג

...והנה אחר שהצגנו לך הקדמות הנ"ל תוכל להבין עתה ענין סיבת צורך הצמצום אשר צמצם הא"ס א"ע באמצעות האור שלו להניח מקום חלל וריק כנ"ל בענף ב'. והענין הוא כדי לעשות בחי' כלים כי ע"י צמצום האור ומעוטו יש אפשרות אל הכלי להתהוות ולהתגלות ובהתרבות האור יתבטל הכלי ממעוט כחו לקבל האור הרב והגדול כמ"ש בענין ז' מלכי אדום והם הנקרא עולם הנקודים איך מלכו ומתו ע"ש היטב איך היה בחי' בריאת והויות הכלים כי בתחלה צריך צמצום האור ומעוטו ועי"כ יתגלה הויות הכלי ואחר שכבר נתגלה ונתהווה אז חזר האור להמשך בו ויכול הכלי להתקיים ולא ליבטל. וכן היה כאן כי צמצם בראשונה את האור ונתהוו הכלים ואח"כ חזר והמשיך הקו ההוא להאיר בהם. ובוזה יתבאר טעם למה א"ס צמצם עצמו וסילק האור הרב ההוא מן המקום ההוא לגמרי ואח"כ החזירו במדה ובמשקל דרך הקו ההוא והיה יכול להניח אותו בחי' הקו ההוא במקומו ויסלק שאר האור הגדול בלבד כיון שהוא עתיד להחזירו אבל הטעם היה לסיבה הנ"ל כי לא יכלו להתהוות הכלים עד שיסתלק האור לגמרי ואחר שנתהוו הכלים חזר והמשיך האור (דרך הקו) במדה ובמשקל כפי שיעור המספיק להם להאירם להחיותן באופן שיוכלו לסבול ויתקיימו ולא יתבטלו ודי בזה:

שער א ענף ב

דע כי טרם שנאצלו הנאצלים ונבראו הנבראים היה אור עליון פשוט ממלא כל המציאות ולא היה שום מקום פנוי בבחי' אויר ריקני וחלל אלא הכל היה ממולא מן אור א"ס פשוט ההוא ולא היה לו בחי' ראש ולא בחי' סוף אלא הכל היה אור א' פשוט שוה בהשוואה א' והוא הנק' אור א"ס. וכאשר עלה ברצונו הפשוט לברוא העולמות ולהאציל הנאצלים להוציא לאור שלימות פעולותיו ושמותיו וכנוייו אשר זאת היה סיבה בריאת העולמות כמבואר אצלינו בענף הא' בחקירה הראשונה. והנה אז צמצם את עצמו א"ס בנקודה האמצעית אשר בו באמצע אורו ממש (אמר מאיר בערכינו אמר הרב זה וק"ל) וצמצם האור ההוא ונתרחק אל צדדי סביבות הנקודה האמצעית ואז נשאר מקום פנוי ואויר וחלל ריקני מנקודה אמצעית ממש כזה:



והנה הצמצום הזה היה בהשוואה א' בסביבות הנקודה האמצעית ריקנית ההוא באופן שמקום החלל ההוא היה עגול מכל סביבותיו בהשוואה גמורה ולא היה בתמונת מרובע בעל זוויות נצבת לפי שגם א"ס צמצם עצמו בבחי' עגול בהשוואה א' מכל צדדים והסיבה היתה לפי שכיון שאור הא"ס שוה בהשוואה גמורה הוכרח גם כן שיצמצם עצמו בהשוואה א' מכל הצדדים ולא שיצמצם עצמו מצד א' יותר משאר הצדדים. ונדע בחכמת השיעור שאין תמונה כ"כ שוה כמו תמונת העיגול משא"כ בתמונת מרובע בעל זוויות נצבת בולטות וכן תמונת המשולש וכיוצא בשאר התמונות וע"כ מוכרח הוא להיות צמצום הא"ס בבחי' עיגול והסיבה הוא בעבור שהוא שוה בכל מידותיו כנ"ל. גם בפ' בא דמ"ב איתא מנא בעיגולא דאיהו י' ועיין בפ' פקודי דרנ"ח דקאמר כי היכלות ומה שבהם הם עיגולים. עוד יש סיבה אחרת והוא בעבור הנאצלים אשר עתיד להאצילם אחר כך בתוך המקום החלל ההוא הריק ופנוי כנ"ל. והענין הוא כי בהיות הנאצלים בתמונת העגולים הנה אזי יהיו כולם קרובים ודבוקים בא"ס הסובב אותם בהשוואה א' גמורה והאור והשפע הצריך להם יקבלום מן א"ס מכל צדדיהם בשיקול א' משא"כ אם היו הנאצלים בבחי' מרובע או משולש וכיוצא בשאר תמונות כי אז היה בהם זוויות בולטות קרובות אל הא"ס יותר משאר צדדיהם ולא היה מקבלים אור א"ס בהשוואה אחת. ובסוף ענף ג' יתבאר טעם למה הוצרך ענין הצמצום הזה ומה ענינו:

(מ"ב ענין הצמצום הזה הוא לגלות שורש הדינין כדי לתת מדת הדין אח"כ בעולמות וכן ההוא נקרא בוצינא דקרדינותא כמו חטי קרדינותא):

והנה אחר הצמצום הנ"ל אשר אז נשאר מקום החלל ואויר פנוי וריקני באמצע אור הא"ס ממש כנ"ל הנה כבר היה מקום שיוכלו להיות שם הנאצלים והנבראים ויצורים והנעשים ואז

מהמשך תער"ב

סוף סימן כח

...ולפי"ז יש לבאר גם לשטה זו מ"ש במ"א בענין הקו שיש בו ב' הפכים שהוא קו המדה וגם מקשר ומייחד ועושה התכללות בהספי' כו' (דלפמ"ש במ"א שהקו שרשו מהאוא"ס הבל"ג רק שנמדד ע"י הרשימו ה"ז מובן בפשיטות דמאחר שבעצם הוא בל"ג ע"כ הוא מקשר ומייחד והמדידה היא מצד הרשימו כו', אך לפי המבו' כאן י"ל) דעם היות שגם בשרשו יש ע"ס דמשו"ז הוא בבחי' קו המודד באופן האורות הגלויים בע"ס כו' וכמשי"ת בעזה"י, מ"מ ה"ה מקשר ומייחד כל הספי' ע"י הרושם שבו מאור הא"ס הבל"ג העולה על כולם דגם הרושם הוא בבחי' א"ס כו', ומ"מ ה"ז רושם לבד כו'. אבל הקו לגבי שרשו ומקורו הוא בבחי' גילוי ההעלם כו'.

סימן רעג

והדוגמא מזה למעלה מב' במ"א שהו"ע בקיעת הקו דהאוא"ס שלפני הצמצום בוקע את חשך הצמצום ונמשך ומאיר בבחי' קו"ח לאחר הצמצום כו', וידוע דאור הקו הוא בבחי' מיעוט האור לגבי האוא"ס שלפני הצמצום כו', דהאור כמו שהוא כלול בעצמותו לפני הצמצום הוא בבחי' ריבוי האור, ובעצם מעלתו הוא גבוה במעלה עד שאינו עולה בשם אור כו', וכמ"ש בסש"ב במשל אור וזיו השמש כמו שהוא בגוף כדור השמש שהוא שם ביתר שאת וביתר עז בבחי' ריבוי האור כו', וגם הוא שם אין ואפס לגבי גוף מאור השמש שאינו עולה בשם אור כו', שזהו ג"כ מעלה בהאור שנרגש בו מקורו עד שאינו עולה בשם אור כלל כו', וכמשנת"ל פל"ז ול"ח בענין מיעוט וריבוי שיש בזה ב' ענינים בחי' מיעוט האור ובחי' ירידת מעלתו בעצם מהותו כו', דכמו"כ הוא באור הקו שהוא בבחי' מיעוט האור הרבה ממכו שהי' קודם כו' וגם ירד ממעלתו שהוא כמו ממהות למהות כו' והו"ע מה שבא בבחי' דילוג כו', והיינו שהצמצום לא הי' באופן כזה שישאר אור הקו (דאז הי' בבחי' מיעוט לבד כו'), כ"א בבחי' העדר האור לגמרי כו', דאור הקו שבא אח"כ בא דרך דילוג דהיינו שאינו כמהות אור הראשון כו', וכמו השערות שבאין מן המוח דרך הפסק עצם הגולגלת כו' וכמ"ש במ"א, ועי"ז בא האור באופן כזה שאפשר להתקבל בעולמות כו'. אמנם סיבת הבקיעה הזאת הוא מחמת התגברות האור דוקא כו', דהנה ידוע דלאחר הצמצום שהו"ע סילוק האור והתעלמו במקורו כו' חזר אח"כ והאיר להיות בחי' גילוי אור כו', והיינו שהי' תנועה הפכית מן הצמצום שהוא בחי' העלם האור שחזר והאיר אח"כ כו' וכמ"ש במ"א, וצ"ל דמה שחזר והאיר לאחר הצמצום ה"ז בבחי' תגברות יותר מהאור שהאיר במקום החלל לפני הצמצום וכמ"ש בע"ח שהי' אור עליון פשוט ממלא כל המציאות כו', שהרי האור הזה נסתלק ע"י הצמצום כו', וא"כ מה שנמשך אח"כ אור שבקע את חשך הצמצום כו' בהכרח לומר שבא בבחי' תגברות יותר מהאור הקודם כו', וכמא' גולל אור מפני חשך הבא אחריו כו', והיינו האור שלפני הצמצום שנתעלם מפני חשך הצמצום כו', ואח"כ

גולל חשך הצמצום מפני אור הוא אור הקו כו' שהן ב' בחי' אור כו', והיינו שהאור שאחר החשך אין זה רק האור שקודם החשך כו', כי בכדי שיהי' המשכת הקודם מאחר שנסתלק הרי צ"ל ההמשכה (מה שחזר והאיר) בכח עליון יותר כו', ובפרט בכדי לבקוע את חשך הצמצום בהכרח שהאור הדוחה את החשך הוא בבחי' תגברות יותר מהאור הקודם שגולל אור כו'. והענין הוא דהנה כתי' אל אלקי' הוי' דבר ויקרא ארץ ואי' בזוהר אחרי דס"ה ע"א שהן ג' בחי' חג"ת ש' אל חסד כמ"ש חסד אל כל היום, וש' אלקי' גבו' ושם הוי' ת"ת, וביהושע סי' כ"ב כ"ב כתי' אל אלקי' הוי' הוא יודע ואי' בילקוט שבג' שמות אלו נברא העולם שנא' הוי' בחכ' יסד ארץ כו', ובג' שמות אלו הי' מ"ת והן חב"ד, ואין זה סותר למ"ש בזהר שהן חג"ת די"ל שהן ג' ראשי ראשין והן בחי' הצחצחות דאי' בפרד"ס שער הצחצחות פ"ג שהן ג' מדר' לפי שכללות האצ'י' נכלל בג' מדר' חג"ת כו', ומהם נמשך לכח"ב שבכח ומשם לחב"ד דאצ'י' כו', ובילקוט מדבר בבחי' הגילוי שהן חב"ד ובוזר מדבר בשרשן שהן בחי' ג' צחצחות כו', ובשרש שרשן הן בחי' חג"ת הנעלמים שבאוא"ס לפני הצמצום כו', דהאור שהי' ממלא מקום החלל לפני הצמצום הוא מבחי' חסד הנעלם שהוא ש' אל כו', והצמצום הוא מבחי' גבו' הנעלמה שהוא ש' אלקי' כו', והקו הוא ש' הוי' בחי' ת"ת הנעלם כו', וכמ"ש בזהר"ק פ' בראשית על מאה"ז דט"ו דיסוד דמל' דא"ס נק' בוצינא דקרדוניתא כו' כי יסוד דנוק' נק' נר לצוק בתוכה שמן הטוב כו' חוט הא"ס היורד בתוכה כו' מת"ת הנעלם כו', ובמ"ח מס' צמצום א"ס פ"א מ"ג כ' ושתף שרש דין זה במדת רחמים במה שמשך בתוכו קו אור כו', הרי שהאור הראשון הוא מבחי' חסד כו' דאור הזה נתעלם ע"י הצמצום שהוא בחי' הגבו' כו', והיינו דתחלה הי' הרצון להיות בחי' גילוי אור והו"ע בחי' חסד כו', והי' הגילוי בבחי' א"ס ובלי גבול דו"ע בחי' חסד שבא"ס להיות הגילוי בבחי' א"ס כו' (במ"א מב' ההפרש בין חסד לטוב דחסד מ"מ יש בו הגבלה כו', דענין החסד הוא להשפיע להראוי רק שמדת החסד אינו מדקדק כ"כ באופן הראוי, ומי שהוא ראוי נותנים לו ריבוי השפעה ביותר כו', אך הטוב הוא הטוב בעצם להשפיע גם לשאינו ראוי וחסד הוא בבחי' הגבלה כו', אך בחי' חסד שבא"ס הוא להיות הגילוי בבחי' בל"ג כו'), ולא הי' בחי' כח הגבול ניכר כלל כו' (וגם בכח הגבול שהן אותיות הרשימו הי' בהם האור בגילוי ממש כו', שע"י"ז הי' בהם עילוי שלא הי' במציאות אותיות כלל כו', וי"ל דמשנת"ל דהאור כמו שהי' כלול בעצמותו הי' בבחי' ריבוי כו', י"ל דשרשי האורות שזהו שרש בחי' או"פ כו' הי' בהם היתרון ע"י בחי' הגילוי דאוא"ס הבל"ג כו' ועמשנת"ל פכ"ז בענין האור העולה על כולנה כו'), ואח"כ הי' הצמצום שזהו הרצון בהתגלות כח הגבול והתגברותו על בחי' כח הבל"ג בכדי שיהי' בחי' המציאות כו' (וי"ל מפני שבחי' החסד יש בו מ"מ בחי' הגבלה דמשו"ז בחי' הגבו' מגביל את החסד כו' כמ"ש במ"א, ע"כ גם בחו"ג שבא"ס הגם שהחסד הוא בל"ג כנ"ל מ"מ יכול להיות

מהמשך תער"ב

כימי צאתך ה'תשי"ב

...ויש לבאר זה ע"פ מ"ש בהמשך תרס"ו³¹, דזה שבהנהגת הטבע יש ענין התמידיות (הגם שטבע הוא מהחיות האלקי שמלוכב בהנבראים, וחיות המלוכב בנבראים הוא חיות מוגבל, כנ"ל) הוא לפי ששרש החיות המלוכב בהנבראים הוא (לא מהכלים, כי אם) מאור הקו, ששרשו הוא מאוא"ס שלפני הצמצום. וכמבואר בכ"מ³² דשרש הכלים הוא מהצמצום עצמו, ושרש הקו הוא מאוא"ס שלפני הצמצום (אלא שנמשך ע"י הצמצום), כמ"ש בע"ח³³ שאחר הצמצום המשיך מן אוא"ס קו א' ישר מן אור העיגול שלו³⁴. והנה ידוע³⁵ דזה שהקו בקע את חושך הצמצום, שכל בקיעה היא מצד תגבורת³⁶, הוא לפי ששרש המשכתו הוא מת"ת הנעלם, שלמעלה מהאור שהאיר (בגילוי) לפני הצמצום. ועפ"ז יש לבאר דזה שיש מעלה בהגילוי דכח הא"ס שמתגלה ע"י התמידיות שבהנהגת הטבע לגבי גילוי הא"ס שע"י נסים, הוא, כי האור שלפני הצמצום הוא מוגבל בענין הבל"ג, ואי אפשר שהגילוי שלו יהי' בהגבול דעולמות. ולכן, הגילוי דאור הסובב [שהוא גילוי האור שלפני הצמצום]³⁷ שממנו שרש הנסים, הוא ע"י שידוד הטבע, ביטול הטבע (גבול) דעולם. ואור הקו שממנו הוא התמידיות שבהנהגת הטבע, כיון ששרשו הוא מת"ת הנעלם, הוא כולל ומחבר שני הפכים דבל"ג וגבול. ולכן, גילוי הבל"ג (נצחיות) שמאור הקו הוא גם בגבול (טבע).

(31) סד"ה החודש (ע' קסג).

(32) המשך תער"ב ח"א פ"ח. ובכ"מ.

(33) שער א (דרוש עיגולים ויושר) ענף ב. מבוא שערם בתחלתו (שער ראשון ח"א פ"ב).

(34) וראה המשך תרס"ו ע' קסד.

(35) המשך תער"ב ח"א פרע"ג. וראה גם לקמן ח"ד ע' קה.

(36) ראה גם סידור (עם דא"ח) רמח, א.

(37) ראה לעיל ח"ב ע' רלב. וש"ג.

Knowing this, we have a better understanding in our comparison of the natural order with the miraculous. In both of them, the unbounded power of the infinite light is expressed—in the natural order through its consistency, and in miracles, openly. The expression of the infinite light within miracles, however, has this limitation: It is limited by its very unlimitedness. This is why it cannot be expressed within the limitations of a bounded world. When this transcendental light that preceded the *tzimtzum* is released, thereby causing a miracle, the miracle must occur through hacking the natural order, by annulling the boundaries of the cosmic order.

The light of the *kav*, from which the consistency of the natural order proceeds, doesn't have that limitation. Since it is rooted in *tiferet bané'elam*, in it the two poles of boundedness and unboundedness are an integral whole. Unboundedness expresses itself within boundedness, as the unbounded light of the *kav* is expressed also within the boundaries of the natural order.

התגברות הגבו' בבחי' הצמצום להעלים את האור כו'), ואח"כ נמשך הקו שהוא מבחי' ת"ת הנעלם שלמע' מבחי' חו"ג הנעלמים כו'. ובוהר"ק אומר שהוא בחי' שמן הטוב וידוע דשמן הטוב זהו בחי' פנימיות עתיק וכמשנת"ל פר"ד, והיינו כמשנת"ל במ"א ע"פ הידוע דת"ת עולה עד כתר שזהו בבחי' פנימיות הכתר, דכמו"כ הוא גם בבחי' ת"ת הנעלם שמגיע בבחי' פנימיות הכתר שבא"ס כו', והכוונה והרצון בענין הקו הוא ההתחברות דבחי' גבול ובל"ג כו', שהרי האורות הן בבחי' מדה וגבול שיש בהן ע"ס כו', ומ"מ הן בחי' בלי גבול וכמשנת"ל פט"ז דאין זה כח הגבול שבא"ס כ"א מה שהא"ס הבל"ג שיער בעצמו להיות אור שבבחי' מדה וגבול דמשו"ז הוא בבחי' אור כו' וכל אור הוא בבחי' א"ס כו', דהרי שרשי האורות הגם שיש בהם ע"ס הרי אינם במדרי' ניכרת כלל ובבחי' התאחדות ממש כו' וכמשנת"ל פי"ט ובפרקים שאח"ז, וגם האורות כמו שהן באצ"י ה"ה בבחי' א"ס להתפשטותן כו' (ועמשנת"ל פקס"א), והיינו לפי שהקו הוא מבחי' ת"ת הנעלם דענין הת"ת הוא בחי' ההתכללות כו', וע"כ יש בהקו בחי' ההתכללות וההתחברות דבחי' גבול וכלי גבול כו', ומפני שהוא הארה שבאה ע"י הצמצום בדרך דילוג אפשר להתקבל בעולמות ומ"מ הוא בבחי' א"ס כו'. וזהו מה שהקו כמו שבא בהתגלות עושה ב' פעולות הפכיות, הא' אשר בכחו דוקא לאכללא שמאלא בימינא כו' שהוא בחי' ההתכללות והיחודים בכל האורות המסתעפים מן כתר דא"ק עד מל' דאצ"י כו', וכמא' אנת הוא דקשיר לון ומייחד לון כו', עד שע"י דוקא יוחלף האור בכלי שאינו שלו כמו אור החסד בכלי הגבו' כו', והב' שנק' בשם קו המדה דוקא למדוד כל האו"כ כו', ונת"ל פכ"ח שזהו מצד רושם הא"ס שבקו כו'. ולפי הנ"ל י"ל שזהו בהקו מצ"ע היינו מצד שרשו מבחי' ת"ת הנעלם ומבחי' פנימיות ועצמיות א"ס בחי' פנימיות הכתר כו', דמשו"ז יש בו התכללות דב' הפכים דגבול ובל"ג ועושה שני פעולות הפכיות כו', וז"ע בקיעת הקו שבא ע"י התגברות דוקא דהיינו מבחי' ת"ת הנעלם שלמע' מהאור הקדום כו', ומפני שבא בדרך בקיעה דהיינו שבא בבחי' דילוג ה"ה מתקבל בעולמות להיות בהם בבחי' או"פ כו'.

קיצור. וז"ע בקיעת הקו שבא בבחי' ירידה בעצם מהותו ע"י דילוג הצמצום, ולכן מתלבש בעולמות והוא ע"י תגבורת האור, דהנה מה שחזר והאיר ה"ז אור שלמע' מהאור הקודם, וזהו גולל אור מפני חשך וחשך מפני אור ב' בחי' אור.